

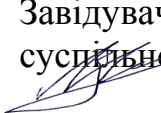
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОНП «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий
ринок»
проф. Наталія ТРУСОВА
«27» серпня 2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
суспільно-гуманітарних наук

Володимир МИХАЙЛОВ
«27» серпня 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічна доброчесність та захист прав інтелектуальної власності»

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(доктор філософії)
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
кваліфікація: доктор філософії з фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку

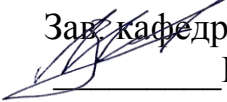
факультет економіки та бізнесу

2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та захист прав інтелектуальної власності» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії) за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» кваліфікація: доктор філософії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Розробник: д.філол.н., професор Тетяна ШАРОВА

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних протокол від 26 серпня 2024 року №1

 Зав. кафедри суспільно-гуманітарних наук
Володимир МИХАЙЛОВ

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» кваліфікація: доктор філософії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Протокол від 30 серпня 2024 року №1

Голова доц. Юлія ВОРОНІНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u> (денна або заочна)	
Кількість кредитів 3	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва)	<u>Обов'язкова</u> (обов'язкова або за вибором студента)	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність: <u>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</u> (шифр і назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Тижневе навантаження: - аудиторних занять – 2 год. - самостійна робота студента – 4 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«доктор філософії»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10
		Лабораторні заняття	–
		Практичні заняття	10
		Семінарські заняття	–
		Самостійна робота	70
		Форма контролю <u>диференційований залік</u> (екзамен або диференційований залік)	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є знайомство майбутніх докторів філософії з особливостями та принципами академічної доброчесності в закладах освіти та наукових установах; формування навичок академічної культури та етики; опанування особливостями академічного письма; формування вмінь організовувати, складати, аналізувати та редагувати академічний текст.

Предметом вивчення дисципліни є особливості та принципи академічної доброчесності та академічного письма; роль наукової етики в розвитку науковця; навички академічної культури дослідника та розуміння академічної відповідальності; різновиди академічного плагіату та шляхи запобігання академічної недоброчесності.

Зміст дисципліни: Академічна доброчесність. Кодекс честі. Право інтелектуальної власності. Академічна доброчесність у сфері освіти і науки. Наукова етика в контексті актуальних проблем сучасності. Дистанційне навчання та академічна доброчесність: сучасні виклики української науки. Культура усного наукового мовлення. Особливості академічного письма та академічної грамотності. Плагіат як явище: причини та передумови виникнення. Наукова стаття як самостійний науковий твір. Цитування та бібліографія. Академічне письмо: практичні поради. Академічна доброчесність: практичний простір.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіння теоретичною базою та методологією наукового пошуку з дотриманням академічної доброчесності;
- формування вмінь щодо запобігання проявів академічної недоброчесності;
- поглиблення знань щодо особливостей та принципів академічної доброчесності;
- оволодіння інструментами з підготовки та оприлюдненні результатів власних наукових досліджень;
- формування навичок роботи з науковими джерелами та коректного посилання на них;
- засвоєння інформації про правила академічної культури та академічного письма.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 1. Здатність формувати науковий світогляд у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК 3. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження.

ФК 4. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ФК 5. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Програмні результати навчання:

РН1. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпо тези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

РН2. Здійснювати повний та різносторонній пошук ін формації, її систематизацію та аналіз.

РН4. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

РН6. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті й громадськості наукові результати у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі.

РН8. Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу.

РН11. Бути спроможними реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН13. Дотримуватись правил академічної доброчесності у наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді;

- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації;

- **керування часом:** уміння справлятися із завданнями вчасно;

- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем;

- **лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати;
- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до колег.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОНП 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Структурно-логічна схема ОНП передбачає логічний зв'язок із освітніми компонентами, що мають назви «Іноземна мова для академічних цілей», «Сучасні методи викладання у вищій школі та педагогічна майстерність», «Управління науковими проєктами та фінансовими дослідженнями», «Грошово-кредитна політика».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Формування академічної культури

Тема 1. Академічна доброчесність. Кодекс честі [1, 2, 4, 9, 11, 16].

- Роль і місце академічної доброчесності в системі освіти.
- Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки) з дотримання академічної доброчесності.
- Інтелектуальна свобода. Академічна нечесність та шляхи її попередження.

Тема 2. Право інтелектуальної власності [1, 2, 4, 6, 9, 16].

- Поняття інтелектуальної власності.
- Авторське право. Об'єкти авторського права.
- Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення, захисту та порушення інтелектуальної власності.
- Види та способи порушення авторського права.
- Захист авторських прав у світі та в Україні.

Тема 3. Академічна доброчесність у сфері освіти та науки [1, 2, 4, 9, 12, 16].

- Академічна культура й етика у вищій школі.
- Основні форми порушення академічної доброчесності в освітньому процесі закладах вищої освіти: списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, професорська нечесність.
- Виховання культури навчання й викладання в закладах вищої освіти.

Тема 4. Наукова етика в контексті актуальних проблем сучасності [1, 2, 4, 9, 12, 16].

- Проблема відповідальності за впровадження результатів наукових досліджень.
- Нові сфери морального регулювання наукової діяльності (публічних результатів, консультування, участь в експертизах).
- Процеси глобалізації в сучасному світі: етичний та науковий контекст.

Тема 5. Дистанційне навчання та академічна доброчесність: сучасні виклики української науки [1, 4, 9, 12, 16].

- Онлайн-платформи з вивчення питань академічної доброчесності.
- Масові онлайн курси з питань академічної доброчесності та академічної грамотності: особливості, переваги та недоліки.
- Академічна доброчесність: онлайн навчання в умовах пандемії COVID-19.

Тема 6. Культура усного наукового мовлення [1, 2, 4, 5, 9, 16].

- Виступ із науковим повідомленням.
- Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці.
- Комп'ютерна презентація наукового виступу.
- Наукова стаття і науковий виступ: спільне і відмінне.

Змістовий модуль 2.

Писемне мовлення

Тема 7. Особливості академічного письма та академічної грамотності [1, 2, 4, 9, 14, 16].

- Головні засади академічного письма.
- Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо.
- Роль критичного мислення у створенні авторського оригінального академічного тексту.

Тема 8. Плагіат як явище: причини та передумови виникнення [1, 2, 4, 9, 12, 16].

- Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення покликань.
- Види та способи плагіату.
- Нормативно-правові засади попередження плагіату в науковому світі.
- Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми.

Тема 9. Наукова стаття як самостійний науковий твір [1, 2, 4, 6, 9, 16].

- Основні компоненти наукової статті.
- Етапи роботи над науковою статтею.
- Самоконтроль виконаної роботи: перевірка на унікальність та грамотність.
- Порядок підготовки та подання матеріалів для опублікування.

Тема 10. Цитування та бібліографія [3, 4, 11, 12, 15, 16].

- Наукометричні бази даних і сервіси для укладання бібліографії.
- Правила використання оригінальних текстів та оформлення бібліографії.
- Пошук та обробка джерел інформації: електронні каталоги, наукометричні бази даних і сервіси для укладання бібліографії.

Тема 11. Академічне письмо: практичні поради [1, 2, 4, 9, 11, 16].

- Особливості академічного письма.
- Мистецтво академічного письма.

- Основні принципи академічного письма.

Тема 12. Академічна доброчесність: практичний вимір [1, 2, 4, 9, 14, 16].

- Презентація доповіді.
- Презентація публікації.
- Академічна культура дослідника під час публічного виступу (презентація наукового дослідження).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Но мер тиж ня	Вид занятъ	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			Лек.	Лаб.	Пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Формування академічної культури							
1	Практичне заняття 1	Академічна добročесність. Кодекс чесності.			1		3
	Самостійна робота 1	Академічна добročесність. Кодекс чесності.				5	3
2	Лекція 1	Право інтелектуальної власності	2				3
	Самостійна робота 2	Право інтелектуальної власності				5	3
3	Практичне заняття 3	Академічна добročесність у сфері освіти та науки			2		3
	Самостійна робота 3	Академічна добročесність у сфері освіти та науки				5	3
4	Лекція 2	Наукова етика в контексті актуальних проблем сучасності	1				3
	Самостійна робота 4	Наукова етика в контексті актуальних проблем сучасності				5	3
5	Практичне заняття 5	Дистанційне навчання та академічна добročесність: сучасні виклики української науки			2		3
	Самостійна робота 5	Дистанційне навчання та академічна добročесність: сучасні виклики української науки				10	3
6	Лекція 3	Культура усного наукового мовлення	1				5
	Самостійна робота 6	Культура усного наукового мовлення				5	5
ПМК 1							10
Всього за змістовний модуль 1 – 45 год.			5	–	5	35	50
Змістовий модуль 2. Писемне мовлення							

7	Практичне заняття 7	Особливості академічного письма та академічної грамотності			1		3
	Самостійна робота 7	Особливості академічного письма та академічної грамотності				5	3
8	Лекція 4	Плагіат як явище: причини та передумови виникнення	2				3
	Самостійна робота 8	Плагіат як явище: причини та передумови виникнення				5	3
9	Практичне заняття 9	Наукова стаття як самостійний науковий твір			1		3
	Самостійна робота 9	Наукова стаття як самостійний науковий твір				5	3
10	Практичне заняття 10	Цитування та бібліографія			1		3
	Самостійна робота 10	Цитування та бібліографія				5	3
11	Лекція 5	Академічне письмо: практичні поради	3				3
	Самостійна робота 11	Академічне письмо: практичні поради				5	3
12	Практичне заняття 12	Академічна доброчесність: практичний вимір			2		5
	Самостійна робота 12	Академічна доброчесність: практичний вимір				10	5
ПМК 2							10
Всього за змістовний модуль 2 – 45 год.			5	–	5	35	50
Усього			10	–	10	70	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий модульний контроль 1

1. Академічна доброчесність. Кодекс честі.
2. Роль і місце академічної доброчесності в системі освіти.
3. Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки) з дотримання академічної доброчесності.
4. Інтелектуальна свобода. Академічна нечесність та шляхи її попередження.
5. Право інтелектуальної власності.
6. Поняття інтелектуальної власності.
7. Авторське право. Об'єкти авторського права.
8. Нормативні документи, що регулюють процеси встановлення, захисту та порушення інтелектуальної власності.
9. Види та способи порушення авторського права.
10. Захист авторських прав у світі та в Україні.
11. Академічна доброчесність у сфері освіти та науки. Академічна культура й етика у вищій школі.
12. Основні форми порушення академічної доброчесності в освітньому процесі закладах вищої освіти: списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, професорська нечесність.
13. Виховання культури навчання й викладання в закладах вищої освіти.
14. Наукова етика в контексті актуальних проблем сучасності.
15. Проблема відповідальності за впровадження результатів наукових досліджень.
16. Нові сфери морального регулювання наукової діяльності (публічних результатів, консультування, участь в експертизах).
17. Процеси глобалізації в сучасному світі: етичний та науковий контекст.
18. Дистанційне навчання та академічна доброчесність: сучасні виклики української науки.
19. Онлайн-платформи з вивчення питань академічної доброчесності.
20. Масові онлайн курси з питань академічної доброчесності та академічної грамотності: особливості, переваги та недоліки.
21. Академічна доброчесність: онлайн навчання в умовах пандемії COVID-19.
22. Культура усного наукового мовлення. Виступ із науковим повідомленням.
23. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці.
24. Комп'ютерна презентація наукового виступу.
25. Наукова стаття і науковий виступ: спільне і відмінне.

Підсумковий модульний контроль 2

1. Особливості академічного письма та академічної грамотності.
2. Головні засади академічного письма.
3. Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо.
4. Роль критичного мислення у створенні авторського оригінального академічного тексту.
5. Плагіат як явище: причини та передумови виникнення.
6. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення покликань.

7. Види та способи плагіату.
8. Нормативно-правові засади попередження плагіату в науковому світі.
9. Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми.
10. Наукова стаття як самостійний науковий твір.
11. Основні компоненти наукової статті.
12. Етапи роботи над науковою статтею.
13. Самоконтроль виконаної роботи: перевірка на унікальність та грамотність.
14. Порядок підготовки та подання матеріалів для опублікування.
15. Цитування та бібліографія. Наукометричні бази даних і сервіси для укладання бібліографії.
16. Правила використання оригінальних текстів та оформлення бібліографії.
17. Пошук та обробка джерел інформації: електронні каталоги, наукометричні бази даних і сервіси для укладання бібліографії.
18. Академічне письмо: практичні поради.
19. Особливості академічного письма.
20. Мистецтво академічного письма.
21. Основні принципи академічного письма.
22. Академічна доброчесність: практичний вимір.
23. Презентація доповіді.
24. Презентація публікації.
25. Академічна культура дослідника під час публічного виступу (презентація наукового дослідження).

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та захист прав інтелектуальної власності»: лекції з використанням мультимедійних презентацій та проблемного викладання, робота в групах, розв'язування ситуаційних завдань, кейсів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Костирко Т. М., Ларенкова С. В., Бондар І. В., Жигалкіна М. С. Академічне письмо: навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2022. 150 с.
2. Мартинюк О. В. Академічне письмо: конспект лекцій. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 120 с.
3. Зінченко В. Академічна доброчесність як складник вищої школи: законодавчі зміни та перспективи. Актуальні проблеми гуманітарних наук. 2020. Вип. 31, ч. 3. С. 198–204.
4. Академічне письмо. Академічна доброчесність: навчальний посібник / за ред. О. В. Ковальчук. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. 200 с.
5. Академічна доброчесність у вітчизняному освітньому просторі: виклики та перспективи / за ред. І. О. Сидоренко. Львів: ЛПНУ, 2022. 250 с.

Допоміжна

6. Харитонов О.І. Право інтелектуальної власності: підруч. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 540 с.

7. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо». Міністерство освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. українознавства; уклад. С.К. Ревуцька. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 81 с.

8. Шкіцька І.Ю. Аналітико-синтетична переробка інформації [Текст]: навч.-метод. посібник. вид. 2-ге, доп. Тернопіль: ТОВ «Новий колір», 2009. 152 с.

9. Шкіцька І.Ю. Основи академічної доброчесності: практикум [Текст]: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.

10. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

11. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. Благодійний Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.

12. Основи наукового мовлення [Текст]: навч.-метод. посіб. / уклад. : О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. К.: НАДУ, 2012. 48 с.

13. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю [Текст]: монографія. НАН України. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні / П.О. Селігей. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.

14. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / за ред. Л.І. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. 252 с.

15. Bailey S. Academic writing: a handbook for international students [Text]. 3 rd ed. London, New-York: Routledge, 2011. 314 p.

16. Шарова Т.М., Шаров С.В., Землянська А.В., Землянський А.М. Академічна доброчесність та академічне письмо: навчальний посібник. Запоріжжя, 2023. 208 с.

Інформаційні ресурси

- Освітній портал ТДАТУ – <http://op.tsatu.edu.ua/>
- Наукова бібліотека ТДАТУ – <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
- Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук – <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>
- Сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>